

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล ข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่องการเปิดรับข่าวสาร ความรู้ ทัศนคติ และการมีส่วนร่วมในระบบการจัดการสิ่งแวดล้อม (ISO 14000) ของพนักงานในโรงงานกลุ่มบริษัทมินิแม (ประเทศไทย) มีวัตถุประสงค์ในการวิจัยดังนี้

1. เพื่อศึกษาพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารเรื่องระบบการจัดการสิ่งแวดล้อม (EMS) ของพนักงานในโรงงานกลุ่มบริษัทมินิแม (ประเทศไทย)

2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดรับข่าวสารกับความรู้ ทัศนคติ และการมีส่วนร่วมในระบบการจัดการสิ่งแวดล้อม(EMS) ของพนักงานในโรงงานกลุ่มบริษัทมินิแม (ประเทศไทย)

3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างเพศ อายุ ตำแหน่งงาน आयงาน รายได้ และการศึกษา กับพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารโดยทั่วไป และข่าวสารเกี่ยวกับระบบการจัดการสิ่งแวดล้อม(EMS)

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา คือ พนักงานกลุ่มบริษัทมินิแม (ประเทศไทย) จำนวน 500 คน สุ่มตัวอย่างโดยวิธีเจาะจง (Purposive Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย เพื่อใช้อธิบายข้อมูลทั่วไป พฤติกรรมการเปิดรับข่าวสาร ความรู้ ทัศนคติ และพฤติกรรมการมีส่วนร่วมในระบบการจัดการสิ่งแวดล้อม

สำหรับการทดสอบสมมติฐาน ใช้สถิติ Pearson's Product Moment Correlation Coefficient; One way ANOVA และ T-test

ตอนที่ 1 ข้อมูลเชิงพรรณนา

1.1 ลักษณะทางประชากรของกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาครั้งนี้ เป็นหญิงมากกว่าชาย คือ ร้อยละ 70.6 และ 29.0 มีอายุอยู่ในช่วง 25 ปี และต่ำกว่ามากที่สุด ร้อยละ 33.8 มีการศึกษาอยู่ในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายมากที่สุด คือร้อยละ 23.0 มีรายได้ต่อเดือนอยู่ในช่วง 8,001-12,000 บาท มากที่สุด คือ ร้อยละ 48.4 กลุ่มตัวอย่างมีอายุงานในช่วง 6-10 ปี มากที่สุด คือร้อยละ 45.8 และพบว่ากลุ่มตัวอย่างมีตำแหน่งงานระดับพนักงานปฏิบัติงานทั่วไปมากที่สุด คือ ร้อยละ 55.0

1.2 พฤติกรรมการเปิดรับข่าวสาร

- การเปิดรับข่าวสารทั่วไป

พนักงานมีการเปิดรับข่าวสารจากโทรทัศน์มากที่สุดรองลงมาคือ หนังสือพิมพ์และวิทยุ โดยมีระยะเวลาในการเปิดรับข่าวสารจากโทรทัศน์และวิทยุมากกว่า 1 ชั่วโมงมากที่สุด ส่วนการเปิดรับข่าวสารจากหนังสือพิมพ์ และนิตยสารนั้น พนักงานส่วนใหญ่มีการเปิดรับข่าวสาร น้อยกว่า 30 นาที มากที่สุด และพบว่าพนักงานส่วนใหญ่มีการเปิดรับข่าวสารจากโทรทัศน์อยู่ในระดับสูงมาก รองลงมา คือ จากสื่อวิทยุ

พนักงานส่วนใหญ่มีการเปิดรับข่าวสาร จากสื่อโทรทัศน์ วิทยุ และนิตยสาร ในประเภทรายการบันเทิงมากที่สุด ส่วนการเปิดรับข่าวสารจากหนังสือพิมพ์ นิยมเปิดรับรายการข่าวมากที่สุด ผลการวิจัยพบว่า พนักงานส่วนใหญ่มีการเปิดรับข่าวสารจากสถานีโทรทัศน์ ช่อง 7 มากที่สุด พนักงานเปิดรับข่าวสารจากวิทยุ สถานีทีพีเอส เอฟ เอ็ม สไมล์เรดิโอ มากที่สุด เปิดรับข่าวสารจากหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ มากที่สุด ส่วนนิตยสารนั้นเปิดรับข่าวสารจากนิตยสาร คู่สร้างคู่สมและ ดาราภาพยนตร์ มากที่สุด

พนักงานส่วนใหญ่มีความบ่อยในการเปิดรับข่าวสารทั่วไปจากสื่อบุคคลประเภทเพื่อนร่วมงานบ่อยมากที่สุด รองลงมา คือ จากบุคคลในครอบครัว

- การเปิดรับข่าวสารเรื่องระบบการจัดการสิ่งแวดล้อม

พนักงานส่วนใหญ่เปิดรับข่าวสารจากสื่อมวลชน คือ โทรทัศน์มากที่สุด รองลงมา คือ จากหนังสือพิมพ์ และจากเพื่อน บุคคลในครอบครัวและบุคคลที่รู้จัก ตามลำดับ

พนักงานมีความบ่อยครั้งในการเปิดรับข่าวสาร เรื่องระบบการจัดการสิ่งแวดล้อมจากสื่อโทรทัศน์มากที่สุด และมีการเปิดรับข่าวสารอยู่ในระดับสูง รองลงมา คือ เปิดรับข่าวสารจากหนังสือพิมพ์ และมีระดับการเปิดรับข่าวสารอยู่ในระดับสูงเช่นกัน

ส่วนการเปิดรับข่าวสารเรื่องระบบการจัดการสิ่งแวดล้อมจากสื่อเฉพาะกิจนั้นพนักงานมีการเปิดรับจากวารสารประจำเดือนของบริษัทมากที่สุด รองลงมา คือ จากสื่อโปสเตอร์/บอร์ดของบริษัท

พนักงานมีความรู้ความเข้าใจข่าวสารเรื่องระบบการจัดการสิ่งแวดล้อมจากสื่อวารสารประจำเดือนของบริษัทมากที่สุด รองลงมา คือ จากสื่อโปสเตอร์/บอร์ดของบริษัท และโทรทัศน์ ตามลำดับ

1.3 ความรู้เรื่องระบบการจัดการสิ่งแวดล้อม (ISO 14000)

โดยภาพรวมพนักงานมีความรู้เรื่องระบบการจัดการสิ่งแวดล้อมอยู่ในระดับมาก มีจำนวนมากที่สุด

1.4 ทัศนคติต่อเรื่องระบบการจัดการสิ่งแวดล้อม (ISO 14000)

โดยภาพรวมพนักงานมีทัศนคติต่อระบบการจัดการสิ่งแวดล้อมในระดับเชิงบวก มีจำนวนมากที่สุด

1.5 พฤติกรรมการมีส่วนร่วมในเรื่องระบบการจัดการสิ่งแวดล้อม (ISO 14000)

พนักงานส่วนใหญ่มีระดับการมีส่วนร่วมในเรื่องระบบการจัดการสิ่งแวดล้อม อยู่ในระดับมีส่วนร่วมมาก มีจำนวนมากที่สุด

ตอนที่ 2 การทดสอบสมมติฐาน

สมมติฐานข้อที่ 1 พนักงานโรงงานกลุ่มบริษัทมีน๊เบ (ประเทศไทย) มีสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคม ซึ่งได้แก่ เพศ อายุ การศึกษา ตำแหน่งงาน อายุงานและรายได้แตกต่างกัน มีการเปิดรับข่าวสารเรื่องระบบการจัดการสิ่งแวดล้อมต่างกัน

การทดสอบความแตกต่างระหว่างเพศ

พนักงานชายและหญิงมีค่าเฉลี่ยของการเปิดรับข่าวสารจากสื่อบุคคลประเภทเพื่อนบุคคลในครอบครัว และบุคคลที่รู้จัก ในเรื่องระบบการจัดการสิ่งแวดล้อมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จึงเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 1

ส่วนการเปิดรับข่าวสารในเรื่องระบบการจัดการสิ่งแวดล้อม จากสื่อโทรทัศน์ วิทยุ หนังสือพิมพ์ และสื่ออื่นๆ ของพนักงาน เพศชายและหญิง มีค่าเฉลี่ยของการเปิดรับข่าวสารมีค่าเฉลี่ยของการเปิดรับข่าวสารฯ ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จึงไม่เป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 1

และพบว่า มีค่าเฉลี่ยของการเปิดรับข่าวสารจากสื่อเฉพาะกิจประเภทแผ่นพับ ในเรื่องการจัดการสิ่งแวดล้อมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ จึงเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 1 ส่วนสื่อเฉพาะกิจอื่นๆ ได้แก่ โปสเตอร์บอร์ดบริษัท การจัดนิทรรศการ วารสารประจำเดือนของบริษัท หนังสือคู่มือสิ่งแวดล้อม เสียงตามสายในโรงงาน ปฏิทินบริษัทและของขวัญปีใหม่ มีค่าเฉลี่ยของการเปิดรับข่าวสารฯ ระหว่างเพศชายและหญิง ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จึงไม่เป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 1

การทดสอบความแตกต่างระหว่างกลุ่มอายุ

ผลการวิจัยพบว่า พนักงานที่มีอายุต่างกัน มีค่าเฉลี่ยของการเปิดรับข่าวสารเรื่องระบบการจัดการสิ่งแวดล้อมจากสื่อวิทยุ และสื่อบุคคลประเภทบุคคลในครอบครัว บุคคลที่รู้จักแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ จึงเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 1

ส่วนสื่อโทรทัศน์ หนังสือพิมพ์และนิตยสาร พนักงานที่มีอายุต่างกันมีการเปิดรับข่าวสารไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จึงไม่เป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 1

และพบว่าพนักงานที่มีอายุต่างกันมีค่าเฉลี่ยของการเปิดรับข่าวสารเรื่องระบบการจัดการสิ่งแวดล้อมจากแผ่นพับ โปสเตอร์/บอร์ดบริษัท แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 วารสารบริษัท เสียงตามสายในโรงงานและปฏิทินบริษัทแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จึงเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 1

ส่วนสื่อนิทรรศการ หนังสือคู่มือสิ่งแวดล้อมและของขวัญปีใหม่ของบริษัท ที่แจกให้พนักงาน พนักงานที่มีอายุต่างกัน มีการเปิดรับข่าวสาร ไม่แตกต่างกัน จึงไม่เป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 1

การทดสอบความแตกต่างระหว่างระดับการศึกษา

ผลการวิจัยพบว่ากลุ่มตัวอย่างมีระดับการศึกษาแตกต่างกัน มีค่าเฉลี่ยของการเปิดรับข่าวสารเรื่องระบบการจัดการสิ่งแวดล้อมจากสื่อโทรทัศน์ และบุคคลในครอบครัว บุคคลที่รู้จักแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และ 0.05 ตามลำดับ จึงเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 1

ส่วนสื่อวิทยุ หนังสือพิมพ์ นิตยสารและสื่ออื่น ๆ กลุ่มตัวอย่างที่มีการศึกษาต่างกัน มีการเปิดรับข่าวสาร ไม่แตกต่างกัน จึงไม่เป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 1

กลุ่มตัวอย่างที่มีการศึกษาต่างกัน มีค่าเฉลี่ยของการเปิดรับข่าวสารเรื่องระบบการจัดการสิ่งแวดล้อมจากแผ่นพับ โปสเตอร์/บอร์ดบริษัท วารสารบริษัท เสียงตามสายโรงงาน และปฏิทินบริษัท แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และหนังสือคู่มือสิ่งแวดล้อมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จึงเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 1

ส่วนสื่อนิทรรศการและสื่อของขวัญปีใหม่ของบริษัท ที่แจกให้พนักงาน พนักงานที่มีการศึกษาต่างกัน มีการเปิดรับข่าวสารไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จึงไม่เป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 1

การทดสอบความแตกต่างระหว่างตำแหน่งงาน

ผลการทดสอบพบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีตำแหน่งงานต่างกัน มีการเปิดรับข่าวสารเรื่องระบบการจัดการสิ่งแวดล้อม (ISO 14000) จากสื่อโทรทัศน์ วิทยุ หนังสือพิมพ์ นิตยสาร เพื่อน บุคคลในครอบครัว บุคคลที่รู้จัก และสื่ออื่น ๆ ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จึงไม่เป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 1

แต่พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีตำแหน่งงานต่างกันมีการเปิดรับข่าวสารเรื่องระบบการจัดการสิ่งแวดล้อม (ISO 14000) จากสื่อเฉพาะกิจประเภทเสียงตามสายในโรงงาน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 จึงเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 1

การทดสอบความแตกต่างระหว่างอายุงาน

ผลการทดสอบพบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีอายุงานต่างกัน มีการเปิดรับข่าวสารเรื่องระบบการจัดการสิ่งแวดล้อมจากสื่อวิทยุ และสื่อบุคคลประเภท เพื่อน บุคคลในครอบครัว บุคคลที่รู้จัก แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จึงเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 1

ส่วนสื่อเฉพาะกิจนั้น กลุ่มตัวอย่างที่มีอายุงานต่างกัน มีการเปิดรับข่าวสารเรื่องระบบการจัดการสิ่งแวดล้อมจาก แผ่นพับ และของขวัญปีใหม่ แจกให้พนักงาน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จึงเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 1

การทดสอบความแตกต่างระหว่างรายได้

ผลการทดสอบพบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีรายได้ต่างกัน มีการเปิดรับข่าวสาร เรื่องระบบการจัดการสิ่งแวดล้อมจากสื่อมวลชน สื่อบุคคล สื่อเฉพาะกิจและสื่ออื่น ๆ ไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติ จึงไม่เป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ตั้งไว้

สมมติฐานข้อที่ 2 การเปิดรับข่าวสารเรื่องระบบการจัดการสิ่งแวดล้อมมีความสัมพันธ์กับความรู้เรื่องระบบการจัดการสิ่งแวดล้อม (ISO 14000)

ผลการทดสอบพบว่า การเปิดรับข่าวสารเรื่องระบบการจัดการสิ่งแวดล้อมจากสื่อโทรทัศน์ มีความสัมพันธ์กับความรู้เรื่องระบบการจัดการสิ่งแวดล้อม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 แต่ค่าสหสัมพันธ์ที่พบอยู่ในระดับต่ำมาก จึงเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 2

และการเปิดรับข่าวสารเรื่องระบบการจัดการสิ่งแวดล้อมจากสื่อเฉพาะกิจประเภทแผ่นพับ และปฏิทินบริษัท มีความสัมพันธ์กับความรู้เรื่องระบบการจัดการสิ่งแวดล้อม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 แต่ค่าสหสัมพันธ์ที่พบอยู่ในระดับต่ำมาก จึงเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 2

สมมติฐานข้อที่ 3 การเปิดรับข่าวสารเรื่องระบบการจัดการสิ่งแวดล้อม มีความสัมพันธ์กับทัศนคติเรื่องระบบการจัดการสิ่งแวดล้อม

ผลการวิจัยพบว่า ไม่พบความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดรับข่าวสารเรื่องระบบการจัดการสิ่งแวดล้อมจากสื่อโทรทัศน์ วิทยุ หนังสือพิมพ์ นิตยสาร และเพื่อนร่วมงาน บุคคลในครอบครัว บุคคลที่รู้จัก กับทัศนคติเรื่องระบบการจัดการสิ่งแวดล้อมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จึงไม่เป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 3

แต่จะมีความสัมพันธ์ระหว่าง การเปิดรับข่าวสารเรื่องระบบการจัดการสิ่งแวดล้อมจากโปสเตอร์/บอร์ดบริษัทกับทัศนคติในเรื่องระบบการจัดการสิ่งแวดล้อมอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.01 แต่ค่าสหสัมพันธ์ที่พบอยู่ในระดับต่ำมาก จึงเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 3

สมมติฐานข้อที่ 4 การเปิดรับข่าวสารเรื่องระบบการจัดการสิ่งแวดล้อม มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในระบบการจัดการสิ่งแวดล้อม

ผลการวิจัยพบว่า การเปิดรับข่าวสารเรื่องระบบการจัดการสิ่งแวดล้อมจากสื่อโทรทัศน์ วิทยุ หนังสือพิมพ์ นิตยสาร และเพื่อนร่วมงาน บุคคลในครอบครัว บุคคลที่รู้จัก มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในระบบการจัดการสิ่งแวดล้อมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 แต่ค่าสหสัมพันธ์ที่พบอยู่ในระดับต่ำมาก จึงเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 4

ส่วนการเปิดรับข่าวสารเรื่องระบบการจัดการสิ่งแวดล้อมจากสื่อเฉพาะกิจประเภท นิตยสาร หนังสือคู่มือสิ่งแวดล้อม เสียงตามสายในโรงงาน และวารสารประจำเดือนของบริษัท มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในระบบการจัดการสิ่งแวดล้อมอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 และ 0.01 ตามลำดับ แต่ค่าสหสัมพันธ์ที่พบอยู่ในระดับต่ำมาก จึงเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 4

สมมติฐานข้อที่ 5 ความรู้เรื่องระบบการจัดการสิ่งแวดล้อมมีความสัมพันธ์กับทัศนคติเรื่องระบบการจัดการสิ่งแวดล้อม

ผลการทดสอบพบว่า ความรู้เรื่องระบบการจัดการสิ่งแวดล้อม มีความสัมพันธ์กับทัศนคติเรื่องระบบการจัดการสิ่งแวดล้อมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 แต่ค่าสหสัมพันธ์ที่พบอยู่ในระดับต่ำมาก จึงเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 5

สมมติฐานข้อที่ 6 ความรู้เรื่องระบบการจัดการสิ่งแวดล้อมมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในระบบการจัดการสิ่งแวดล้อม

ผลการทดสอบพบว่า ความรู้เรื่องระบบการจัดการสิ่งแวดล้อม มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในระบบการจัดการสิ่งแวดล้อมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 แต่ค่าสหสัมพันธ์ที่พบอยู่ในระดับต่ำมาก จึงเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 6

สมมติฐานข้อที่ 7 ทัศนคติเรื่องระบบการจัดการสิ่งแวดล้อม มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในเรื่องระบบการจัดการสิ่งแวดล้อม

ผลการทดสอบพบว่า ทักษะคิดเรื่องระบบการจัดการสิ่งแวดล้อม มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในเรื่องระบบการจัดการสิ่งแวดล้อมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 แต่ค่าสหสัมพันธ์ที่พบอยู่ในระดับต่ำมาก จึงเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 7

อภิปรายผล

สมมติฐานข้อที่ 1

พนักงานที่มีสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคม ซึ่งได้แก่ เพศ อายุ การศึกษา ตำแหน่งงาน आयुงาน และรายได้แตกต่างกัน มีการเปิดรับข่าวสาร เรื่องระบบการจัดการสิ่งแวดล้อมต่างกัน จากการวิจัยพบว่า

1.1 พนักงานที่มีเพศต่างกัน มีการเปิดรับข่าวสารเรื่องระบบการจัดการสิ่งแวดล้อม (ISO 14000) ต่างกัน ในการเปิดรับสื่อบุคคล ประเภทเพื่อน บุคคลในครอบครัว บุคคลที่รู้จัก โดยพนักงานหญิงมีการเปิดรับข่าวสารมากกว่าพนักงานชาย อาจเป็นเพราะผู้หญิงเป็นเพศที่ชอบสนทนากับสื่อบุคคลมากกว่าชาย ทั้งนี้อาจอธิบายได้ว่า พนักงานหญิงของกลุ่มบริษัทฯ มีระดับการศึกษาต่ำกว่าพนักงานชาย กล่าวคือ บริษัทฯ รับพนักงานหญิงที่มีการศึกษาอย่างต่ำชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น (ม.3) ในขณะที่พนักงานชายต้องมีความรู้อย่างต่ำชั้น ปวช.

ส่วนพนักงานชายมีการเปิดรับข่าวสารจากสื่อเฉพาะกิจ ประเภทแผ่นพับ มากกว่าพนักงานหญิง ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎี "ลักษณะทางประชากรของผู้รับสาร (Demographic Characteristics of Audience)" ของ Schramm and Roberts ที่ว่า คนที่มีการศึกษาสูงมักจะใช้สื่อประเภทสิ่งพิมพ์ กล่าวอีกนัยหนึ่ง คือ หากผู้มีการศึกษาสูงมีเวลาว่างพอ คนเหล่านี้จะใช้ทั้งสื่อประเภทสิ่งพิมพ์ และสื่อประเภทวิทยุ โทรทัศน์ และภาพยนตร์ แต่หากมีเวลาจำกัด ผู้ที่มีการศึกษาสูงมักจะแสวงหาข่าวสารจากสิ่งพิมพ์มากกว่าสื่อประเภทอื่น (ปรมะ สตะเวทิน : 2539) ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 1 แต่ก็มีบางส่วนที่ไม่เป็นไปตามสมมติฐาน กล่าวคือ ทั้งหญิงและชาย มีพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสาร เรื่องระบบการจัดการสิ่งแวดล้อมไม่แตกต่างกัน จากสื่อมวลชนทั้งหมดไม่ว่าจะเป็นโทรทัศน์ วิทยุ หนังสือพิมพ์ นิตยสาร ทั้งนี้เพราะ เนื้อหาในสื่อมวลชนส่วนใหญ่จะเน้นความบันเทิง ซึ่งไม่ว่าจะเป็นเพศไหน โดยธรรมชาติของมนุษย์แล้ว ส่วนแต่สนใจในสิ่งอันเป็นความบันเทิงทั้งสิ้น จึงทำให้การเปิดรับข่าวสารจากสื่อมวลชนของหญิงและชาย ไม่มีความแตกต่างกัน

และจากสื่อเฉพาะกิจส่วนใหญ่ก็จะมีการเปิดรับข่าวสาร เรื่องระบบการจัดการสิ่งแวดล้อม ไม่ต่างกันระหว่างหญิงและชายทั้งสื่อโปสเตอร์/บอร์ดบริษัท นิทรรศการ วารสารประจำเดือนของบริษัท หนังสือคู่มือสิ่งแวดล้อม เสียงตามสายในโรงงาน ปฏิทินบริษัท และของขวัญปีใหม่ของบริษัท แจกให้กับพนักงาน

1.2 พนักงานที่มีอายุต่างกัน มีการเปิดรับข่าวสารเรื่องระบบการจัดการสิ่งแวดล้อม(ISO 14000) จากสื่อมวลชนประเภทวิทยุ แตกต่างกัน รายการวิทยุ คลื่นสี่เขียว พีเพิล เอฟเอ็ม สไมล์ เรดิโอ เป็นรายการของคนวัยรุ่น (กลุ่มอายุ 25 ปีและต่ำกว่า) ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ รัตนาภัทรอนากานต์ ได้ศึกษาปัจจัยที่ทำให้นิสิตนักศึกษาระดับมหาวิทยาลัยในเขตกรุงเทพมหานคร สนใจรับฟังรายการกรีนเวฟ คลื่นเอฟเอ็ม 104.5 Mhz. พบว่ากลุ่มเป้าหมายที่ฟังรายการกรีน เวฟ อยู่ในช่วงอายุ 18-30 ปี ฉะนั้น อาจอธิบายได้ว่า คนอายุมักใช้สื่อมวลชน เพื่อแสวงหาข่าวสาร หนังสือ ๗ มากกว่าเพื่อความบันเทิง ส่วนคนที่อายุน้อยมักมีความคิดเสรีนิยมมากกว่ายึดถืออุดมการณ์ ใจร้อนกว่า มองโลกในแง่ดีกว่า ถูกชักจูงง่ายกว่า และสื่อบุคคลคือเพื่อน บุคคลในครอบครัว บุคคลที่รู้จักก็เป็นสื่อที่พนักงานอายุต่างกัน มีการเปิดรับข่าวสาร เรื่องระบบการจัดการสิ่งแวดล้อมแตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ พนักงานที่มีครอบครัวแล้ว ก็จะสนทนากับบุคคลในครอบครัวมากขึ้น ซึ่งพิจารณาได้จากตารางที่ 27 ที่แสดงถึงการเปิดรับข่าวสาร เรื่องระบบการจัดการสิ่งแวดล้อมที่แตกต่างกัน ตามกลุ่มอายุต่างกัน โดยกลุ่มพนักงานที่มีอายุมากกว่า เปิดรับข่าวสารมากกว่ากลุ่มพนักงานที่มีอายุน้อยกว่า

ส่วนสื่อโทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ และนิตยสาร พนักงานที่มีอายุแตกต่างกันมีการเปิดรับข่าวสารไม่แตกต่างกัน เพราะพิจารณาจากตารางที่ 9, 10, 11, 12 และ 13 แล้ว กลุ่มตัวอย่างประมาณร้อยละ 70 มุ่งแสวงหาข่าวจากหนังสือพิมพ์ และหาความบันเทิงจากโทรทัศน์เป็นหลัก

สำหรับสื่อเฉพาะกิจ พนักงานที่มีอายุต่างกัน มีการเปิดรับสื่อทั้งที่เป็นไปตามสมมติฐาน และไม่เป็นไปตามสมมติฐาน กล่าวคือ พนักงานที่มีอายุต่างกันมีการเปิดรับข่าวสารเรื่องระบบการจัดการสิ่งแวดล้อมจากสื่อต่อไปนี้แตกต่างกัน คือ จากแผ่นพับ โปสเตอร์/บอร์ดบริษัท วารสารบริษัท เสียงตามสายในโรงงาน และปฏิทินบริษัท และจากสื่อต่อไปนี้ที่ไม่แตกต่างกันคือ นิทรรศการ หนังสือคู่มือสิ่งแวดล้อม และของขวัญปีใหม่ของบริษัท แจกให้กับพนักงาน โดยพนักงานที่มีอายุน้อยมีแนวโน้มที่จะเปิดรับสื่อเฉพาะกิจดังกล่าวมากกว่าพนักงานที่มีอายุมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า จากการสังเกตของผู้วิจัย พนักงานที่มีอายุมากได้ทำงานในโรงงานกลุ่มบริษัท มิณีแบ (ประเทศไทย) มาเป็นเวลานาน และมองสื่อเฉพาะกิจเหล่านี้เหมือนเป็นสิ่งกิจวัตร ไม่มีสิ่งใดแปลก

ใหม่ที่จะดึงดูดความสนใจ ความเอาใจใส่ การเปิดรับจึงมีแนวโน้มที่จะมีน้อยกว่าผู้รับสารที่อายุน้อย ซึ่งอาจจะเป็นผู้เสาะแสวงหาข่าวสาร

1.3 พนักงานที่มีการศึกษาต่างกันมีการเปิดรับข่าวสาร เรื่องระบบการจัดการสิ่งแวดล้อม (ISO 14000) ต่างกัน จากสื่อโทรทัศน์ สื่อบุคคล และสื่อเฉพาะกิจจากแผ่นพับโปสเตอร์/บอร์ด บริษัท วารสารบริษัท เสียงตามสายในโรงงาน และปฏิทินบริษัท ทั้งนี้จะเห็นได้ว่า กลุ่มตัวอย่างมีระดับการศึกษาระดับต่าง ๆ กัน หลายระดับ ตั้งแต่ระดับประถมถึงระดับปริญญาตรี ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีความแตกต่างของบุคคลของ เดอเฟลอร์ (DeFleur) กล่าวว่า ปัจจัยเกี่ยวกับด้านบุคคล ถือเป็นปัจจัยที่สำคัญมากทางการสื่อสาร การตัดสินใจเลือกรับข่าวสารอาจมีสาเหตุมาจากการที่บุคคลนั้น ๆ มีสิ่งสะสมอยู่ในตัวของบุคคลมาตั้งแต่เกิด (Predisposition) แตกต่างกัน

ส่วนสื่อมวลชนประเภทวิทยุ หนังสือพิมพ์ และนิตยสาร เนื่องจากปัจจุบันเป็นที่นิยมของพนักงานมาก เหมือนประชาชนทั่วไป และเนื้อหาภายในสื่อดังกล่าวก็มีลักษณะคล้ายคลึงกันจึงทำให้พนักงานมีการเปิดรับข่าวสารไม่แตกต่างกัน

นอกจากนี้ การจัดนิทรรศการและสื่อของขวัญปีใหม่ของบริษัทที่แจกให้กับพนักงาน ก็เป็นสิ่งที่พนักงานเปิดรับสื่อจากสิ่งเหล่านี้ไม่แตกต่างกัน เนื่องจากบริษัทมีการจัดกิจกรรมดังกล่าวบ่อยมาก โดยมีการแจกของขวัญปีใหม่ของบริษัทแก่พนักงานเพียงปีละ 1 ครั้ง และการจัดนิทรรศการก็เช่นเดียวกัน คือมีการจัดเพียง 1 ครั้งในช่วงที่เริ่มโครงการรณรงค์เป็นต้นมา ดังนั้นจึงทำให้พนักงานมีการเปิดรับข่าวสารไม่แตกต่างกัน

1.4 พนักงานที่มีความแตกต่างกันระหว่างตำแหน่งงานมีการเปิดรับข่าวสารเรื่องระบบการจัดการสิ่งแวดล้อม (ISO 14000) ต่างกัน

การเปิดรับข่าวสารเรื่องระบบการจัดการสิ่งแวดล้อมจากสื่อมวลชนของกลุ่มตัวอย่างที่มีตำแหน่งงานต่างกันไม่ต่างกัน

แต่มีการเปิดรับข่าวสารเรื่องระบบการจัดการสิ่งแวดล้อมจากสื่อเฉพาะกิจประเภทเสียงตามสายต่างกัน

ทั้งนี้เนื่องจากทุกคนทุกระดับตำแหน่งสามารถเปิดรับสื่อมวลชนได้อย่างเท่าเทียมกัน ไม่มีอุปสรรคอะไรมากีดขวาง แต่เสียงตามสายในโรงงานเป็นสื่อเฉพาะกิจที่ยังมีปัญหาก็คือการกีดขวางการรับสื่อโดยทั่วถึงกัน เนื่องจาก เสียงตามสายในโรงงานบางจุด หัวหน้างานจะไม่เปิดให้พนักงานฟัง เพราะเสียสมาธิในการทำงาน และการจัดระบบเสียงยังมีปัญหาที่พนักงานฟังได้ไม่ชัดเจน เพราะปัญหาทางด้านเทคนิคของเสียงตามสายเอง

1.5 พนักงานที่มีอายุงานแตกต่างกัน มีการเปิดรับข่าวสารเรื่องระบบการจัดการสิ่งแวดล้อมต่างกันจากสื่อวิทยุ สื่อบุคคล และสื่อเฉพาะกิจประเภทแผ่นพับและของขวัญปีใหม่ เนื่องจากอายุงานหมายถึง ความคุ้นเคยกับองค์กร อายุงานมาก ก็คือ คุ้นเคยกับองค์กรมาก อายุงานน้อยก็คือ คุ้นเคยกับองค์กรน้อย ดังนั้นสื่อที่พนักงานใหม่หรืออายุงานน้อยไม่ให้ความสนใจแต่เมื่ออยู่กับองค์กรนานขึ้นก็จะให้ความสนใจกับสื่อเหล่านั้นได้ในภายหลังเนื่องจากเกิดความคุ้นเคย

1.6 พนักงานที่มีรายได้ต่างกัน มีการเปิดรับข่าวสารเรื่องระบบการจัดการสิ่งแวดล้อมไม่ต่างกัน ทั้งจากสื่อมวลชน สื่อบุคคล และสื่อเฉพาะกิจทุกประเภท เพราะรายได้ของกลุ่มตัวอย่างที่แตกต่างกันไม่ใช่ปัจจัยในการกำหนดการเปิดรับข่าวสารเรื่องระบบจัดการสิ่งแวดล้อม รายได้ไม่ได้เป็นตัวกำหนด การเปิดรับสื่อที่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจอธิบายได้ว่า รายได้สูงของพนักงานทั่วไป ไม่ได้หมายถึงการศึกษาสูง ซึ่งหมายถึง การเปิดรับข่าวสารต่างกัน แต่เพราะทำงานอยู่กับบริษัทฯ มา นาน (ดู ตารางภาคผนวก) ดังนั้นจึงไม่เป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 1

สมมติฐานข้อที่ 2

การเปิดรับข่าวสารเรื่องระบบการจัดการสิ่งแวดล้อม(ISO14000) มีความสัมพันธ์กับความรู้เรื่องระบบการจัดการสิ่งแวดล้อม(ISO14000)

จากผลการวิจัยพบว่า การเปิดรับข่าวสารเรื่องระบบการจัดการสิ่งแวดล้อม(ISO14000) จากสื่อมวลชนมีเพียงสื่อโทรทัศน์เท่านั้นที่มีความสัมพันธ์กับความรู้เรื่องระบบการจัดการสิ่งแวดล้อม(ISO14000) นอกจากนี้การเปิดรับข่าวสารเรื่องระบบการจัดการสิ่งแวดล้อม (ISO14000) จากสื่อบุคคลประเภท เพื่อน บุคคลในครอบครัว บุคคลที่รู้จัก ไม่มีความสัมพันธ์กับความรู้เรื่องระบบการจัดการสิ่งแวดล้อม(ISO14000) ส่วนการเปิดรับข่าวสารจากสื่อเฉพาะกิจนั้น พบว่ามีเพียงสื่อแผ่นพับ และสื่อปฏิทินบริษัทเท่านั้นที่มีความสัมพันธ์กับความรู้เรื่อง ระบบการจัดการสิ่งแวดล้อม(ISO14000)

สำหรับการเปิดรับสื่อโทรทัศน์ที่มีความสัมพันธ์กับความรู้เรื่องระบบการจัดการสิ่งแวดล้อม (ISO14000) เนื่องจากโทรทัศน์มีคุณสมบัติที่เป็นสื่อ ที่ให้ทั้งภาพและเสียง ซึ่งเป็นสื่อที่มีประสิทธิภาพมากที่สุดจนทำให้เกิดความสนใจจากผู้รับสื่อ จนมีการรับสื่อโทรทัศน์อย่างมากจากแบบสำรวจจะมีผู้รับสื่อโทรทัศน์ที่ได้รับข่าวสารเรื่องระบบการจัดการสิ่งแวดล้อมถึง 283 คน คิดเป็นร้อยละ 56.6

ส่วนสื่อเฉพาะกิจ ที่พบว่าสื่อแผ่นพับและสื่อปฏิทินบริษัทมีความสัมพันธ์กับความรู้เรื่องระบบการจัดการสิ่งแวดล้อมเนื่องจากสื่อแผ่นพับเป็นสื่อเฉพาะกิจที่มีคุณสมบัติเด่นในด้านความกระชับรัดและสะดวกในการพกพา และแจกให้แก่พนักงานเป็นเจ้าของแผ่นพับนั้น ตลอดจนบรรจุ

ความรู้เรื่องระบบการจัดการสิ่งแวดล้อมอย่างละเอียดซึ่งพนักงานสามารถอ่านและจดจำได้อย่างดี จึงทำให้สื่อแผ่นพับได้รับความนิยมในการหาความรู้ ความเข้าใจ ดังจะเห็นได้จากแบบสำรวจ จะมีผู้รับสื่อแผ่นพับที่ได้รับข่าวสารเรื่องระบบการจัดการสิ่งแวดล้อมถึง 263 คน คิดเป็นร้อยละ 52.6 นอกจากนั้นสื่อปฏิทินก็เป็นสื่อเฉพาะกิจอีกประเภทหนึ่งที่มีคุณสมบัติดีเด่นในการหาความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการสิ่งแวดล้อม เนื่องจากปฏิทินบริษัทในที่นี้คือปฏิทินแบบพกติดตัว ซึ่งพนักงานส่วนใหญ่จะพกติดตัวตลอดเวลาเป็นเวลา 1 ปี เพื่อดูตารางวันทำงานของบริษัทของตนเอง ดังจะเห็นได้จากแบบสำรวจจะมีผู้รับสื่อปฏิทินจากบริษัทที่ได้รับข่าวสารเรื่องระบบการจัดการสิ่งแวดล้อมถึง 368 คน คิดเป็นร้อยละ 73.0

สมมติฐานข้อที่ 3 การเปิดรับข่าวสารเรื่องระบบการจัดการสิ่งแวดล้อมมีความสัมพันธ์กับทัศนคติเรื่องระบบการจัดการสิ่งแวดล้อม

ผลจากการวิจัยไม่พบความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดรับข่าวสารเรื่องระบบการจัดการสิ่งแวดล้อมจากสื่อมวลชนและสื่อบุคคลทั้งนี้อาจเป็นเพราะสื่อมวลชนยังไม่สามารถสร้างทัศนคติในเรื่องนี้ได้ดี เนื่องจากเสนอสารน้อยไป ไม่มากเพียงพอที่จะสร้างทัศนคติได้ตามต้องการ สอดคล้องกับแนวความคิดของ ซิมบาโด (Zimbardo) ที่ว่า อิทธิพลของการเสนอข่าวสารบ่อย ๆ ครั้งไว้ในทฤษฎีเกี่ยวกับ Familiarity ไว้ว่า การที่สารนั้น ๆ มีการเสนอเนื้อหาผ่านสื่อต่าง ๆ ซ้ำกันบ่อย ๆ จะทำให้เกิดความคุ้นเคยกับข่าวสารอันจะก่อให้เกิดความสนใจ ความเข้าใจและการยอมรับ ซึ่งนับว่าเป็นขั้นตอนสำคัญในการเปลี่ยนแปลงทัศนคติไปตามเนื้อหาที่น่าเสนอนั้น ๆ หากเป็นเนื้อหาในทางดีมีการเน้นย้ำใจให้เกิดการกระทำตาม ก็จะมีการปฏิบัติตามคำแนะนำนั้น ๆ ส่วนสื่อบุคคลก็อาจจะเป็นเพราะพนักงานยังไม่สามารถตัดความรู้สึกที่ผูกติดกับตัวบุคคลออกจากเรื่องที่สื่อสารได้ อีกทั้ง การเปิดรับข่าวสารอย่างเดียวยังไม่เป็นการเพียงพอ ต้องให้เขาเข้ามามีส่วนร่วมในโครงการด้วย จึงจะทำให้เขาได้รับข้อมูลข่าวสาร ที่เราต้องการให้เขาได้รับได้ แต่กลับพบความสัมพันธ์ระหว่างโปสเตอร์บอร์ดบริษัทและวารสารบริษัทที่มีความสัมพันธ์กับทัศนคติเรื่องระบบการจัดการสิ่งแวดล้อมทั้งนี้ อาจเพราะพนักงานรู้สึกชอบสื่อเหล่านี้ที่รูปแบบมีความสวยงาม ตลอดจนความรู้สึกว่าสื่อเหล่านี้พูดถึงสถานการณ์จริงมากกว่าสื่อบุคคล

สมมติฐานข้อที่ 4 การเปิดรับข่าวสารเรื่องระบบการจัดการสิ่งแวดล้อมมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในระบบการจัดการสิ่งแวดล้อม

ผลการวิจัยพบว่า การเปิดรับข่าวสารเรื่องระบบการจัดการสิ่งแวดล้อมจากสื่อโทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ นิตยสาร เพื่อนร่วมงาน บุคคลในครอบครัวและบุคคลที่รู้จัก มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในระบบการจัดการสิ่งแวดล้อม ทั้งนี้ก็อาจเพราะว่าสื่อมวลชนเหล่านี้มีภาพและเสียงที่มี

ประสิทธิภาพอีกทั้งสื่อหนังสือพิมพ์และนิตยสารเป็นสื่อที่มีรูปหรือลายลักษณ์อักษรที่ถาวรซึ่งพนักงานสามารถดูทบทวนได้ ส่วนสื่อบุคคล เป็นสื่อที่มีประสิทธิภาพในการโน้มน้าวใจให้พนักงานปฏิบัติในการให้ความร่วมมือ แต่สมมติฐานข้อที่ 3 แสดงว่า สื่อบุคคลและสื่อมวลชนไม่มีความสัมพันธ์กับทัศนคติ ซึ่งเป็นไปได้ที่จะมีพฤติกรรมโดยไม่มีทัศนคติ ทั้งนี้อาจอธิบายได้ว่า พฤติกรรมคล้อยตามดังกล่าว เป็นพฤติกรรมการคล้อยตามเพื่อหวังผลประโยชน์ (Expedient Conformity) ซึ่งอรวรรณ ปิลันธนีโอวาท กล่าวว่า บุคคลที่ยอมละทิ้งปราชญ์และทัศนคติของตนเอง หรือไม่กล้าสนับสนุนความคิดเห็นของตนเอง และยอมตามปทัศสถาน ซึ่งเป็นที่ยอมรับของบุคคลอื่น ๆ ได้ชื่อว่าเป็นผู้ทำตาม ซึ่งมีการคล้อยตามอยู่ 2 แบบ คือ การคล้อยตามแท้จริง (True Conformity) และการคล้อยตามเพื่อหวังผล (Expedient Conformity) โดยในแบบแรกบุคคลเปลี่ยนทั้งพฤติกรรมและทัศนคติ ตามความกดดันของกลุ่ม หรือคู่สื่อสาร ซึ่งในที่นี้คือ หัวหน้างานและเพื่อนร่วมงาน ส่วนในแบบหลังบุคคลยอมทำตามปทัศสถานด้วยด้อยค่าเท่านั้น แต่ใจจริงแล้วยังคงยึดถือในทัศนคติของตนอยู่

สมมติฐานข้อที่ 5 ความรู้เรื่องระบบการจัดการสิ่งแวดล้อมมีความสัมพันธ์กับทัศนคติเรื่องระบบการจัดการสิ่งแวดล้อม

ผลการวิจัยพบว่า ความรู้เรื่องการจัดการสิ่งแวดล้อมมีความสัมพันธ์กับทัศนคติเรื่องระบบการจัดการสิ่งแวดล้อม ซึ่งแนวความคิดที่สามารถอธิบายถึงผลการทดสอบสมมติฐานนี้ได้ก็คือ แนวความคิดเกี่ยวกับทัศนคติของ Zimbardo and Marlach ที่กล่าวว่า องค์ประกอบของทัศนคติมี 3 ส่วน คือ 1. องค์ประกอบด้านความรู้ ความนึกคิด (The Cognitive Component) 2. องค์ประกอบด้านความรู้สึก (The Affective Component) 3. องค์ประกอบด้านพฤติกรรม (The Behavior Component) โดยเฉพาะองค์ประกอบด้านความรู้ ความนึกคิด นั้น เป็นส่วนที่เป็นความเชื่อของบุคคลเกี่ยวกับสิ่งต่าง ๆ ทั่วไป ทั้งสิ่งที่ชอบและไม่ชอบ หากบุคคลมีความรู้หรือความคิดว่าสิ่งใดดี ก็มักจะมีทัศนคติที่ดีต่อสิ่งนั้น หากมีความรู้มาก่อนว่าสิ่งใดไม่ดี ก็จะมีทัศนคติที่ไม่ดีต่อสิ่งนั้น นอกจากนี้ในการเปลี่ยนแปลงทัศนคตินั้น บุคคลสามารถถูกทำให้เปลี่ยนแปลงได้หลายวิธี อาจจะโดยวิธีที่บุคคลได้รับข่าวสารต่าง ๆ ซึ่งข่าวสารเหล่านี้อาจจะมาจากบุคคลอื่น หรือมาจากสื่อมวลชนต่าง ๆ ข่าวสารนี้จะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลง ในองค์ประกอบของทัศนคติในส่วนของความรู้ หรือความคิด (Cognitive Component) ดังนั้นจะเห็นได้ว่า ความรู้เป็นปัจจัยอย่างหนึ่งที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทัศนคติ สำหรับงานวิจัยที่สามารถนำมาสนับสนุนผลการทดสอบสมมติฐานข้อที่ 5 นี้ ได้แก่ งานวิจัยของ พีระนันท์ บูรณะโสภณ ที่ศึกษาถึง พฤติกรรมการเปิดรับสาร ความรู้ ทัศนคติ และการมีส่วนร่วมในการใช้ผลิตภัณฑ์อนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า ความ

รู้เกี่ยวกับการใช้ผลิตภัณฑ์เพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อม มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับทัศนคติต่อการใช้ผลิตภัณฑ์เพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

สมมติฐานข้อที่ 6 ความรู้เรื่องระบบการจัดการสิ่งแวดล้อม มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในระบบการจัดการสิ่งแวดล้อม

ผลการทดสอบพบว่า ความรู้เรื่องระบบการจัดการสิ่งแวดล้อมมีความสัมพันธ์การมีส่วนร่วมในระบบการจัดการสิ่งแวดล้อม ซึ่งตามทฤษฎีและแนวความคิดเรื่องการสื่อสารนวัตกรรม ของ โรเจอร์สและชูเมคเกอร์ (Rogers and Shoemaker) ได้พูดถึงความท้องถิ่นหรือการไปด้วยกันระหว่าง ความรู้กับพฤติกรรมเน้นสองสิ่งที่แตกต่างกันคือ บุคคลส่วนมากมีความรู้เกี่ยวกับนวัตกรรมหลาย ๆ อย่างที่เขาไม่เคยยอมรับนำไปใช้เลยเพราะเห็นว่าไม่มีประโยชน์กับตัวเขา ความคิดเรื่องนวัตกรรมก็จะหยุดแค่ความรู้ แต่ถ้าเขาเห็นว่ามีความประโยชน์กับเขาก็จะนำไปสู่การยอมรับนวัตกรรมและนำไปปฏิบัติต่อไป

สมมติฐานข้อที่ 7 ทัศนคติเรื่องระบบการจัดการสิ่งแวดล้อมมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในเรื่องระบบการจัดการสิ่งแวดล้อม

ผลการทดสอบพบว่า ทัศนคติเรื่องระบบการจัดการสิ่งแวดล้อมมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในเรื่องระบบการจัดการสิ่งแวดล้อมสามารถอธิบายตามแนวความคิดของ Katz และ Stotland ในเรื่องทัศนคติในส่วนที่ 3 ของทัศนคติหรือส่วนประกอบทางด้านพฤติกรรม (Behavioral Component) ที่มีแนวโน้มไปในทางการกระทำ หรือพฤติกรรมในลักษณะที่ว่าเมื่อมีสิ่งเข้า ก็จะทำให้เกิดปฏิกิริยาอย่างใดอย่างหนึ่งเกิดขึ้น เช่น เมื่อบุคคลมีความรู้สึกในด้านบวก พฤติกรรมที่แสดงออกมา ก็จะเป็นไปในทางที่ดี

ข้อเสนอแนะทั่วไป

จากผลการวิจัยทำให้ทราบข้อมูลเกี่ยวกับการเปิดรับข่าวสาร ความรู้ ทัศนคติและการมีส่วนร่วมเรื่องระบบการจัดการสิ่งแวดล้อม ซึ่งสามารถนำมาใช้ประโยชน์สำหรับการวางแผนงานเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ระบบการจัดการสิ่งแวดล้อม และเป็นประโยชน์แก่หน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องดังนี้

1. การมีการส่งเสริมหรือปรับปรุงการเผยแพร่ข่าวสารเกี่ยวกับระบบการจัดการสิ่งแวดล้อมผ่านสื่อที่มีการเปิดรับมากที่สุด จากผลการวิจัยก็คือ สื่อโทรทัศน์ ดังนั้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการเผยแพร่ข่าวสาร เรื่องการจัดการสิ่งแวดล้อมในระดับประเทศ เช่น ศูนย์เพิ่มผลผลิตแห่งประเทศไทย สำนักงานมาตรฐานอุตสาหกรรม กระทรวงอุตสาหกรรม สมาคมสิ่งแวดล้อมไทย

ศูนย์ส่งเสริมการส่งออกสินค้าอุตสาหกรรม เป็นต้น จึงควรผลิตรายการโทรทัศน์ที่มีรูปแบบและเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับระบบการจัดการสิ่งแวดล้อม เพิ่มมากขึ้น เช่น การจัดทำสารคดี สปอต เกมส์โชว์ ละครสั้น เป็นต้น เพื่อเป็นการเผยแพร่ เรื่องระบบการจัดการสิ่งแวดล้อม ไปยังประชาชนทั่วไปให้มีความรู้ ความเข้าใจมากขึ้น เป็นต้น ส่วนสื่อเฉพาะกิจที่มีการเปิดรับข่าวสารระบบการจัดการสิ่งแวดล้อม มากที่สุด จากการวิจัย คือ วารสารประจำเดือนของบริษัท โปสเตอร์และบอร์ดของบริษัท ฉะนั้น ในการรณรงค์เผยแพร่ประชาสัมพันธ์ข่าวสาร เรื่องการจัดการสิ่งแวดล้อม จึงควรมีการปรับปรุงเนื้อหา รูปแบบ วิธีการนำเสนอ ผ่านสื่อต่าง ๆ ที่กล่าวมาให้มากขึ้น

2. จากผลการวิจัย แสดงให้เห็นว่า การเปิดรับสื่อมวลชนและสื่อบุคคลยังไม่สัมพันธ์กับทัศนคติ ซึ่งอาจเป็นเพราะมีการสื่อสารทางด้านนี้น้อยเกินไป หรือทางผู้รับสารเปิดรับสารนี้น้อยไป จึงเห็นควรให้มีการเสนอสารทางด้านนี้ซ้ำ ๆ ตามทฤษฎีของ Zimbardo ที่ว่า การเพิ่มความถี่ในการเสนอประเด็นเกี่ยวกับระบบการจัดการสิ่งแวดล้อม อันอาจนำไปสู่การก่อตัวของทัศนคติในทางที่เราต้องการได้ และผู้วิจัยก็เห็นว่า สารถึงแม้จะมีเนื้อหาซ้ำ แต่ก็ควรมีความหลากหลายเพื่อดึงความสนใจ

3. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการเผยแพร่ข่าวสาร เรื่องการจัดการสิ่งแวดล้อม เช่น ฝ่ายผลิต ฝ่ายบริหาร ฝ่ายบุคคลของบริษัทต่าง ๆ ศูนย์เพิ่มผลผลิตแห่งประเทศไทย สำนักงานมาตรฐานอุตสาหกรรมควรมานำผลการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยของผู้รับสารและสื่อที่มีประสิทธิภาพในการเผยแพร่ระบบการจัดการสิ่งแวดล้อมไปปรับใช้หรือนำไปวางแผนการปฏิบัติงาน พัฒนาปรับปรุงหน่วยงาน หรือเพื่อใช้ในการวางแผนการประชาสัมพันธ์ข่าวสาร เรื่องการจัดการสิ่งแวดล้อมของหน่วยงานต่อไป กล่าวคือ นำลักษณะทางประชากร (Demographic) ทั้งทางด้านเพศ อายุ การศึกษา ตำแหน่งงาน อายุงาน รายได้ และสื่อทั้งทางด้านสื่อมวลชน สื่อบุคคล สื่อเฉพาะกิจ ที่จับคู่กันแล้ว มีประสิทธิภาพในการสื่อสาร เผยแพร่ระบบการจัดการสิ่งแวดล้อม ไปใช้ในการวางแผนงานและปฏิบัติงาน เช่น จากผลการวิจัย พนักงานเปิดรับข่าวสารไม่แตกต่างกัน ไม่ว่าจะมีเพศ รายได้ที่แตกต่างกัน และการเปิดรับส่วนใหญ่จะเป็นการเปิดรับข่าวสารในลักษณะที่เป็นข่าวสารบันเทิงมากกว่าในลักษณะที่เป็นข้อมูลข่าวสารวิชาการ ดังนั้น เราจึงควรวางแผนงานและปฏิบัติงานโดยคำนึงว่า การให้ข้อมูลข่าวสารผ่านสื่อต่าง ๆ ควรให้ในลักษณะไม่เป็นวิชาการจนเกินไป แต่ควรเป็นลักษณะบันเทิงที่แฝงไปด้วยความรู้ และไม่ตึงตึงถึงความแตกต่างทางด้านเพศ และรายได้ เป็นต้น ตลอดจนสามารถนำผลการวิจัยนี้ ไปปรับปรุงหน่วยงาน เพื่อให้หน่วยงานมีประสิทธิภาพในการบริหาร เช่น การใช้ทรัพยากรการบริหาร ไม่ว่าจะเงิน งบประมาณการเงิน กำลังคน หรือวัสดุอุปกรณ์ ให้เกิดผลคุ้มค่า ประหยัด และมีประสิทธิภาพมากที่สุด

ข้อเสนอแนะเพื่อการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. การศึกษาในครั้งนี้เป็นการศึกษาปัจจัยการเปิดรับข่าวสาร ความรู้ ทักษะ และ การมีส่วนร่วมเรื่องระบบการจัดการสิ่งแวดล้อม (ISO14000) เฉพาะกลุ่มตัวอย่างที่เป็นพนักงานที่ปฏิบัติงานอยู่ในกลุ่มบริษัท มีเนแบ(ประเทศไทย) เท่านั้น จึงควรมีการศึกษากลุ่มตัวอย่างอื่น ๆ
2. ควรมีการศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวกับผู้บริหาร หรือผู้อบรมระบบการจัดการสิ่งแวดล้อม ในฐานะผู้ส่งสารว่ามีรูปแบบ วิธี ปัญหาและอุปสรรค ในการดำเนินการประชาสัมพันธ์ รมวงค์ให้ ความรู้และเชิญชวนให้มีส่วนร่วมกับระบบการจัดการสิ่งแวดล้อม(ISO14000) อย่างไร
- 3.ควรมีการศึกษาวิเคราะห์เนื้อหาเกี่ยวกับระบบการจัดการสิ่งแวดล้อม (ISO 14000) ที่นำเสนอผ่านสื่อว่ามีประเด็นในการรณรงค์ประชาสัมพันธ์เพียงใด และมีความน่าสนใจเพียงใด

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย